

Квітень 1965 року. Чапел-Гілл (Північна Кароліна)

Ніхто не хотів працювати з чоловіком у візку.
— Він якийсь дивний, — попередив мене однокурсник у коридорі поряд із палатою фізіотерапії. — Якщо тебе спробують прикріпити до нього, відмовляйся.

Я пригадала ці слова тепер, стоячи у дверях між моєю наставницею Бетті Коннор і доктором Девісом. Але мене все-таки зацікавив чоловік, що сидів у візку біля вікна із загіпсованими гомілкою і стопою. Його милиці були прихилені до підвіконня поряд зі стільцем. Він був приблизно на десять років старший від мене, тобто йому десь тридцять. Увесь розкошаний, світле коротке волосся стояло сторчма. Обличчя розм'якле, очі напівзаплющені. На щоках і підборідді була легка тінь щетини.

— А чому б не віддати того пацієнта Кароліні? — спитала Бетті у доктора Девіса. — Зламана кісточка, чи не так?

Доктор Девіс кивнув, і світло з вікон палати відбилося від його окулярів.

— Зміщений перелом щиколотки, — відповів він, — і, як наслідок, хірургічне втручання.

Бетті обернулася до мене.

— Ти ж іще не працювала зі зламаною кісточкою, чи не так? — спитала вона, і я дещо неохоче похитала головою. Два останні місяці я була на практиці в приватному реабілітаційному центрі, але в шпитальній палаті опинилася вперше. Хоча я так нетерпляче чекала цієї хвилини, попередження однокурсника досі відлунювало в моїх вухах. *Відмовляйся*. Проте чоловік у візку мав досить невинний вигляд.

— Думаю, це буде для неї добра практика, — сказала Бетті до доктора Девіса.

— А я так не думаю, — заперечив він. У його руках було кілька коричнюватих тек, він постукав по верхній пальцями. — Його ім'я — Гантер Пул, — сказав він. — Він зламав собі кісточку, упавши, як стверджує, з даху триповерхової будівлі, але ми гадаємо, що стрибнув він навмисне. Цей чоловік вижив тільки тому, що якісь чагарі спинили падіння. Вчитися ходити на милицях він не хоче. Ніхто з наших фізіотерапевтів ще не зміг розговорити його, а залучити до терапії й поготів. Він страждає на депресію і...

— Ага, я, здається, чула про нього, — спинила його Бетті. — Хіба ж це не він сказав, що посковзнувся, працюючи на даху?

— Це він розповів водієві «швидкої», але його пояснення не витримує критики. — Доктор Девіс запхав вільну руку до кишені штанів. — По-перше, була дев'ята година вечора. По-друге, на даху та на землі не знайшли інструментів. Тому навіть не кажіть мені, що він міг щось там робити. Ми тепер стежимо, щоб він не вчинив самогубства. І якщо він трохи отямиться сьогодні чи завтра, на нього чекає психіатрична палата.

— Ну, взагалі-то ваша правда, цей пацієнт не надто годиться для Кароліни, — сказала Бетті і поглянула на мене. — Тобі треба практикуватися, — мовила вона. — Навіщо тобі, заради Бога, немотивований суїцидальний пацієнт із вираженою клінічною депресією?

Я кивнула.

— Важко допомогти тому, хто не хоче допомогти собі, — промовив доктор Девіс. — Я планую трохи попрацювати з ним сам. Усі вже махнули на нього рукою.

Чоловік повільно підніс до нас голову, немовби знаючи, що ми говоримо про нього, і я відчула на собі його пильний погляд. Його очі розширилися, брови піднялися. Зненацька він усміхнувся.

— Ви! — Він мало не закричав, так гучно, що кілька людей у кімнаті озирнулися на мене. — Ви ж фізіотерапевт, правильно? Я хочу працювати з *вами*.

Моя душа під п'яти сховалася — таким сильним був той погляд. А тоді раптом з'явилася лагідна усмішка.

«О Боже, — подумала я. — Тільки цього мені бракує. Божевільний пацієнт».

— Зі мною? — спитала я майже до себе.

— З вами! — повторив він, але вже тихіше. — Так, будь ласка. Будь ласка, попрацюйте зі мною.

— Я не знав, що він уміє усміхатися, — напівголосно промовив до нас доктор Девіс і озирнувся до мене. — То як?

— А він... небезпечний? — спитала я пошепки. Я прагнула роботи, але не хотіла бути вбитою просто серед фізіотерапевтичної палати.

— Якщо ви питаєте, чи хворий він на психоз, — відповів доктор Девіс, — то ми так не думаємо, хоча він настільки замкнувся, що оцінити його стан досить важко. Ви перша особа, до якої він відгукнувся. Було б чудово, якби ви допомогли йому розговоритися.

— Я навіть не знаю... — Бетті мала стурбований вигляд.

— Агов! — гукнув чоловік через кімнату, тепер уже м'якшим голосом. — Я не хотів вас злякати... — Він навіть хихикнув. — Я робитиму все, що ви скажете, — додав він. — Обіцяю.

Він здавався досить невинним.

— Гарзд, — сказала я докторові Девісу, простягаючи руку по історію хвороби.

Доктор Девіс віддав мені верхню теку.

— Головне — навчити його користуватися милицями, — сказав він тихо. — Подивимося, на що ти здатна.

— Гаразд, — повторила я і пішла через кімнату до чоловіка із суїцидальними настроями, який тепер усміхався до мене так, що я мимоволі занервувала. Чого він від мене хоче?

У величезній кімнаті панувала майже електрична атмосфера, зовсім не така, як у похмурому приватному закладі. Коли я відсунула стільця від стіни й поставила його перед чоловіком так, щоб сидіти обличчям до нього, на станції WKIX гримів рок-н-рол, «Темптейшнз» співали «My Girl».

— Я Кароліна Грант, — назвалася я, опускаючись на стілець. — Але всі звуть мене Карлі.

Він кивнув, ніби чув це ім'я не вперше.

— Гантер Пул, — сказав він.

— Чому я?

— Ви нагадали мені декого, — відповів він. — Жінку, яку я недовго знав. Темні очі й точнісінько те саме волосся — довге і світле, хіба що зачіска з проділом посередині. Ні, це не було щось... близьке чи романтичне. — Та сама усмішка знову промайнула його обличчям. — Ні, це зовсім не те, тому не тривожтеся даремно. Просто... мені приємно вас бачити.

Він говорив із північним акцентом. Напевне, із Нью-Джерсі або Нью-Йорка.

— Отже, я нагадую когось, хто вам подобався.

— Так. — Він знову хихикнув без жодної зрозумілої мені причини.

«Він божевільний, — подумала я. — Але, сподіваюся, безпечний».

— Я не знав вас... тобто її... добре, — сказав він, — але я...

— Ви ж розумієте, що то була не я, — мовила я твердо.

— Так, звичайно. Я не божевільний. Хоча знаю, що всі інші так вважають.

— Ні, це неправда, — я спробувала говорити підбадьорливо. — Вони просто думають, що у вас депресія.

Він кивнув.

— Це справді так, — промовив дуже серйозно.

— У них є ліки, що допоможуть вам почуватися краще, — запевнила я. — Вони можуть поліпшити вам настрій.

— Вони не мають нічого, що може допомогти мені, — сказав він, — а побічні ефекти від ліків тепер занадто сильні.

Цей чоловік не хотів вкоротити собі віку. Сумніваюсь, що потенційний самогубець хвилювався б через побічні ефекти.

— Що ви маєте на увазі, кажучи, що побічні ефекти *тепер* надто сильні?

Він похитав головою.

— Не знаю. Не зважайте на все, що я кажу.

— То ви такі засмучені не через травму?

Він відвів погляд, і мені здалося, що я побачила зблиск сліз у його очах.

— Я втратив того, кого любив, — сказав він.

— О! — Я відхилилася назад, здивована, що він довірився мені. — Пробачте, — мовила я. — То це тому ви намагалися... себе скалічити?

Він знову повернувся до мене.

— Чи могли б ми не торкатися цієї теми? — спитав уже без сліз на очах, і я подумала, чи не привиділися вони мені часом. — Надто важко пояснити правду, і я не хотів би брехати вам.

— Звичайно, — сказала я, зворушена таким поясненням.

— Розкажіть мені натомість про себе. — Він подивився на мою ліву руку. — Ви заручені?

Я опустила погляд на свого персня. Джо пообіцяв мені більший діамант, але я хотіла саме цей. Іншого мені не треба. Ми обоє випустимось цього місяця, я — з Університету Північної Кароліни, а він — з Університету штату Північної Кароліни в Ралі, і весілля відсвяткуємо за тиждень по тому.

Джо закінчить університет як другий лейтенант армії, після чотирьох років у СПОР¹, і ми переїдемо до Форт-Юстіса у штаті Вірджинія, на місце його дислокації. Я сподівалася, що зможу знайти там роботу фізіотерапевта.

— Так, — сказала я, — я одружуюся з чудовим чоловіком. Але ми говоримо не про мене. Нам потрібно поговорити про вас і про те, як ми допоможемо вам одужати.

Хворий зітхнув.

— Мотивація в мене не надто сильна, — визнав він.

— Розумію, — мовила я. — Але ж ви сказали, що я вам подобаюся. Чи, принаймні, та людина, яку я вам нагадую, правильно?

Він кивнув.

— Дуже сильно, — сказав він.

— Тоді допоможіть мені, — сказала я змовницьки, міркуючи, чи таке тут не заборонено. Я ніколи б не зізналася Бетті Коннор, що зробила щось подібне. — Ви мій перший пацієнт у цій реабілітаційній палаті, — промовила я. — Зробіть так, щоб я мала добрий вигляд перед наставницею, гаразд?

Він засміявся, і я помітила іскру в його синіх очах. Кілька голів повернулося до нас. *Новенька дівчина розсмішила чоловіка-самогубця.*

— Гаразд, — сказав він. — Згода.

Тоді ми взялися до справи. Я показала, як користуватись милицями, щоб не сильно налягати на кісточку, і після важкого початку він трохи набив собі руку. Він слухав мене і, кульгаючи кімнатою, виконував усі мої вказівки. Я повела його до входу в палату і навчила відчиняти й зачиняти двері, балансувати на милицях і на здоровій правій нозі. Попри дискомфорт, який мав відчувати, чоловік далі лишався згідливим, майже оптимістичним, і я почувалася радісною та

---

¹ Група навчальних програм у коледжах та університетах для підготовки офіцерів збройних сил США.

схвильованою. Не тільки тому, що робила те, чого мене вчили, а й тому, що якимось чарівним чином знайшла до пацієнта ключа, тоді як іншим це не вдалося. Кілька разів чоловік, вправляючись ходити на милицях, навіть підхоплював пісню, яка звучала по радіо, і дехто в кімнаті поглядав на нього, хихочучи, та я й сама усміхалася, йдучи поряд. Цей пацієнт, напевне, заворожував усіх, коли не був засмучений.

Йому запаморочилося в голові від наших невпинних кіл по кімнаті, і я вирішила, що дам йому перепочити, перш ніж навчити долати сходи. Коли я допомагала пацієнтові повернутися до візка, у динаміках зазвучав голос діджея WKIX Томмі Вокера.

— І ось нарешті, як обіцяно! — оголосив Томмі. — Нова пісня «Бітлз»! Це «Ticket to Ride». Обов'язково скажіть усім, де почули про неї вперше. На WKIX!

Томмі розповідав про нову пісню весь тиждень, ніби WKIX була єдиною радіостанцією у світі, що мала право її транслювати. Патті мало не божеволіла з нетерпіння, і мені здалося несправедливим, що я почую цю пісню раніше від своєї сестри-бітломанки. Патті саме проводила урок у своїх чотирикласників і мусила триматися якнайсолідніше, чого я навіть уявити собі не могла, бо хоча їй і було двадцять чотири проти мого двадцяти одного, вона поводитися як підліток, коли йшлося про «Бітлз». Вона планувала просто зі школи заїхати на Гендерсон-стріт, щоб узяти нову «сорокап'ятку¹».

На мій подив, Гантер став підспівувати нову пісню, коли я забрала в нього милиці й прихилила їх назад до підвіконня. Він знав не тільки мелодію, а й кожне слово, що просто було неможливо, бо «Ticket to Ride» іще жодного разу не звучала у Сполучених Штатах. І він, здавалося, навіть

---

¹ Грамофонна довгограйна платівка з частотою обертання диска 45 обертів на хвилину.

не усвідомлював, що я зачудовано здивилася на нього, коли знову сіла навпроти.

— Як ви можете знати цю пісню? — спитала я. — Вона ж зовсім нова і лише сьогодні прозвучала вперше. Ніхто її ще навіть не *чув*, уже не кажучи про те, аби знати напам'ять.

Чоловік на мить збентежився.

— І гадки не маю, — відказав він. — Напевно, я десь її чув. Може, на іншій радіостанції?

— Це неможливо.

— Либонь, ні.

Він здвигнув плечима із сором'язливою усмішкою.

— Ви ж не... ви часом не пов'язані якимось із «Бітлз»?

Пацієнт засміявся.

— Хотів би, щоб було так, — промовив він.

— То, може, ви були нещодавно в Англії?

Очевидно, що пісню спершу випустили в Англії.

— Ні-ні, — запевнив він.

— Ви фан «Бітлз»?

— Як і всі, — відповів він, а тоді додав: — Я маю всі їхні альбоми.

— Але «Ticket to Ride»? — допитувалася я. — Просто не розумію.

Гантер знову здвигнув плечима.

— Це чудова пісня, і я, напевно, колись мусив почути її і підсвідомо підхопив слова.

— Це неймовірно, — сказала я, думаючи про Патті. Ось кому треба розповісти про цього хлопця!

Я обернулася в бік сходів.

— Нам час вертатися до роботи, — мовила, знаючи, що не мала б сидіти й говорити з ним про «Бітлз». — Ви готові випробувати сходи?

— Якщо ви наполягаєте, — відповів він.

Обернувшись у візку до підвіконня, він узяв милиці та важко звівся на ноги.

— А ви бували на концертах «Бітлз»? — спитала я, йдучи поряд із ним до сходів.

— Я хотів би, — повторив він. — Але, на жаль, ні.

— Моя сестра їздила поїздом до Нью-Йорка, щоб побачити їх, двічі торік, — сказала я. — У серпні і вересні. Вона вже збирає гроші на цьогорічний серпневий концерт.

— Нехай ходить на них якомога частіше, — порадив він. — Ніхто не знає, коли їм захочеться зав'язати, сказавши «поспівали, і досить».

— Вона вмере, якщо це почує, — мовила я.

Я вчила його, як ходити вгору і вниз сходами за допомогою милиць, але думала про інше. Патті нещодавно порвала з хлопцем, що виявився нудним розтелепою, і тепер була зовсім вільна. Чи не було б нечемно — познайомити її з Гантером? Я не знала. Спробувала уявити, як порушу цю тему в розмові з нею: «Чуєш, Патті, сьогодні я зустріла на роботі дивного, дуже пригніченого хлопця зі зламаною ногою, і мені здається, що ви були б чудовою парою!» Джо сказав би мені не втручатися. «Патті знайде собі хлопця, коли буде готова», — мовив би він.

Коли ми закінчили працювати й Гантер знову вмовився у візку, він упіймав мене за руку. Дивлячись мені у вічі, він раптом споважнів.

— Дякую, — мовив він. — Це було чудово. Ви навіть не уявляєте.

Пристрасть у його очах і щирість голосу заскочили мене зненацька.

— Знаєте, — сказала я, — я справді хотіла б, щоб ви зустрілися з моєю сестрою.